vers VOOR vers

LEZING 4
75 MINUTEN

2 PETRUS

2:1-17

Het karakter van valse leraren en de zekerheid van Gods oordeel.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/2-petrus/2-1-17

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Het karakter van geestelijke leiders	2 min	4
2	Ware leraren, dwaling en bedrog	4 min	5
3	Genade misbruiken als vrijbrief voor zonde	4 min	7
4	De heerschappij van Christus verloochenen	2 min	9
5	Wangedrag brengt Gods Naam in opspraak	5 min	10
6	Valse leraren stellen de gemeente op de proef	4 min	13
7	Hebzucht en het welvaartsevangelie	2 min	16
8	Godsvrucht en tevredenheid tegenover geldzucht	2 min	17
9	Geld vragen als kenmerk van valse leraren	3 min	18
10	Voorbeelden van Gods redding en oordeel	2 min	20
11	Gods oordeel lijkt alleen maar uit te blijven	3 min	21
12	Tartarus en de gevallen engelen	4 min	23
13	De zonen van God en het boek Henoch	4 min	25
14	Een boek citeren maakt het niet geïnspireerd	3 min	26

15	Henoch als mogelijke illustratie bij Petrus	2 min	28
16	Andere verklaringen voor de gevallen engelen	3 min	29
17	Griekse mythen als voorbeelden in een preek	2 min	30
18	Noach gered uit de oude wereld	2 min	31
19	De rechtvaardige Lot in een verdorven stad	3 min	32
20	Onder Gods toorn vóór de oordeelsdag	2 min	34
21	Begeerte en minachting voor gezag	2 min	36
22	Grootspraak tegenover geestelijke machten	2 min	37
23	Redeloze dieren en ongeremde genotzucht	2 min	38
24	Slaven van overspel en hebzucht	2 min	40
25	Bileam: geestelijke gaven voor eigen gewin	3 min	42
26	Lege beloften en de kenmerken van bedrog	3 min	43
	Om verder te lezen		45

1

Het karakter van geestelijke leiders

We gaan nu naar 2 Petrus hoofdstuk 2. Zoals we in onze inleiding hebben aangegeven, is dat het gedeelte dat valse leraren beschrijft. De Bijbel spreekt over valse profeten en valse apostelen, en zelfs over valse oudsten die worden aangeduid als:

> Maar wees op uw hoede voor de valse profeten, die in schapenvacht naar u toe komen maar van binnen roofzuchtige wolven zijn.
>
> MATTHEÜS 7:15

Maar nu gaan we kijken naar valse leraren.

Wanneer de Bijbel valse dienaren beschrijft, wordt er over het algemeen wel vaak verwezen naar wat ze zeggen en wat ze onderwijzen, maar de nadruk ligt doorgaans meer op hun levenswandel en hun karakter. Dat is interessant, want het komt ook overeen met de gedeelten die spreken over de werkelijke vereisten voor een oudste. Die gaan bijna helemaal over karakter. Geestelijk leiderschap wordt beoordeeld op karakter, nog meer dan op spreekvaardigheid. Iemands kennis, of zijn welsprekendheid bij het overbrengen van wat hij weet, is minder belangrijk om iemand geschikt te maken als geestelijk leider dan zijn godvruchtige karakter.

Natuurlijk weet iedereen dat je alle juiste dingen kunt zeggen, maar als je leven in strijd is met wat je zegt, doet dat de kracht van je invloed in feite teniet. Iedereen die weet dat je niet leeft zoals je praat, neemt wat je zegt gewoon met een korreltje zout. Maar als je opvallend anders leeft dan de rest van de wereld, en je leven overeenkomt met de bijzondere kenmerken van de christelijke leer, dan zorgt dat ervoor dat mensen willen horen wat je daarover te zeggen hebt. Of het zorgt er in elk geval voor dat ze jouw recht respecteren om het te zeggen.

In de beschrijving van valse leraren wordt terloops verwezen naar wat ze onderwijzen. Maar het grootste deel van de bespreking gaat over wat ze doen, hoe ze leven, omdat hun karakter slecht is. Dat maakt Petrus heel duidelijk.

2

Ware leraren, dwaling en bedrog

Aan het einde van hoofdstuk 1 heeft hij het gehad over de betrouwbaarheid van de profeten van de Schrift. Hij zegt:

> Dit moet u allereerst weten: geen enkele profetie van de Schrift is voortgekomen uit menselijke vindingrijkheid of eigen uitleg; want de profetie is destijds niet voortgebracht door de wil van een mens, maar heilige mensen van God, door de Heilige Geest gedreven, hebben gesproken.
>
> 2 PETRUS 1:20-21

Daarom hebben we echte profetie om ons te leiden:

> En wij hebben het profetische woord, dat vast en zeker is, en u doet er goed aan daarop acht te slaan als op een lamp die schijnt in een duistere plaats, totdat de dag aanbreekt en de morgenster opgaat in uw hart.
>
> 2 PETRUS 1:19

zegt Petrus aan het einde van hoofdstuk 1.

Maar niet iedereen die profeteert, past bij de beschrijving die Petrus zojuist van de ware profeten heeft gegeven. Er zijn ook valse profeten. Hij zegt in hoofdstuk 2, vers 1:

> Maar er zijn ook valse profeten onder het volk geweest, zoals er ook onder u valse leraars zullen zijn, die heimelijk verderfelijke afwijkingen in de leer zullen invoeren. Daarmee verloochenen zij zelfs de Heere, Die hen gekocht heeft, en brengen zij een snel verderf over zichzelf.
>
> 2 PETRUS 2:1

We hadden de ware profeten, maar er waren andere profeten die geen ware profeten waren: valse profeten.

Er zijn dus echte leraren en er zijn valse leraren. Hoe onderscheid je de een van de ander? Petrus wil ervoor zorgen dat er bij niemand enige twijfel bestaat over wat iemand tot een ware of een valse leraar maakt. Overigens hebben we deze instructie en informatie vandaag net zo hard nodig als zij toen, omdat er in de moderne tijd waarschijnlijk nog meer valse leraren zijn dan destijds.

In die tijd leefden de apostelen tenminste nog. Er was dus nogal wat lef voor nodig om naar de gemeente te komen en iets te onderwijzen waarvan je wist dat het onwaar was, terwijl de apostelen er waren en dat konden corrigeren. In de tweeduizend jaar sinds de apostelen zijn gestorven, zijn er heel, heel veel valse leringen ontstaan, en de apostelen zijn er niet om die de kop in te drukken. Dat heeft allerlei vreemde leringen in de hand gewerkt.

Maar het gaat niet eens zozeer om de leer. Het gaat om de onechtheid van de leraar als persoon, als christen. Het onderwijs van een valse leraar kan onwaar zijn, maar de man zelf kan ook onecht zijn, zijn karakter kan onecht zijn. Zelfs zijn belijdenis dat hij christen is, kan onwaar zijn. Dat beschrijft een valse leraar evenzeer als het feit dat hij verkeerde dingen onderwijst.

Er zijn tenslotte goede mensen die soms dingen onderwijzen die niet helemaal juist zijn. De reden daarvoor is dat, zoals Paulus zei:

> Want wij kennen ten dele en wij profeteren ten dele,
>
> 1 KORINTHE 13:9

Niemand van ons is volmaakt. Daarom zullen zelfs de beste leraren en voorgangers over bepaalde zaken waarschijnlijk nog tot een beter inzicht kunnen komen. Ze zouden het beter, duidelijker kunnen zien. Misschien onderwijzen ze iets dat niet helemaal klopt, maar weten ze dat niet. Het zijn eerlijke mannen die onderwijzen wat volgens hen waar is.

Natuurlijk kunnen we allemaal nog groeien in ons begrip van wat waar is. Niemand van ons weet alles. We zouden dus allemaal wel iets kunnen onderwijzen dat niet helemaal klopt. Alleen weten we dat niet, omdat we proberen naar ons beste inzicht te onderwijzen. Maar er zijn mensen die niet proberen naar hun beste inzicht te onderwijzen. Het gaat niet om het maken van vergissingen te goeder trouw. Dit zijn mensen die binnenkomen met het doel de gemeente te verderven met wat ze te onderwijzen hebben.

3

Genade misbruiken als vrijbrief voor zonde

Als we aan valse leraren denken, denken we misschien aan Jehovah's Getuigen en mormonen en zulke mensen, die we van tijd tot tijd tegenkomen. Ze hebben een verkeerde leer over de Drie-eenheid of een verkeerde leer over dit of dat theologische begrip. Maar de valse leer die in de vroege gemeente zo schadelijk was en door de apostelen werd veroordeeld, bestond niet zozeer uit onderwijs over begripsmatige zaken, zoals wat je over de Drie-eenheid denkt. Dat doet ertoe, maar het blijft iets op het vlak van begrippen. Je zult je leven niet heel anders leiden als je een andere kijk op de Drie-eenheid hebt dan wanneer je deze kijk hebt. Jehovah's Getuigen en mormonen hebben immers een heel andere kijk op de Drie-eenheid dan wij. Toch leven ze waarschijnlijk min of meer zoals christenen zouden moeten leven. Ze zijn net zomin

volmaakt als wij, maar het punt is dat ze er nog steeds naar streven God te gehoorzamen, uitgaande van wat zij begrijpen dat Hij wil. Wij vinden dat ze de dingen verkeerd zien, en ik weet zeker dat ze de dingen inderdaad verkeerd zien. Maar ze verkondigen tenminste niet dat je gewoon in zonde kunt leven en dat dat prima is. Dat is eigenlijk het soort onderwijs dat in de vroege gemeente zo schadelijk was.

De gnostische leraren en degenen die voorlopers van de gnostici waren, voordat de gnostische beweging volledig tot ontwikkeling was gekomen, leerden vaak dat het er niet echt toe doet hoe je leeft. Het is heel duidelijk dat een deel van het onderwijs van deze valse leraren over wie Petrus zich zorgen maakt, erop gericht is mensen tot een zondig leven te verleiden. Zoals Judas hen beschrijft:

> Want er zijn sommige mensen binnengeslopen, die tot dit oordeel al lang tevoren opgeschreven zijn, goddelozen, die de genade van onze God veranderen in losbandigheid, en die de enige Heerser, God en onze Heere Jezus Christus, verloochenen.
>
> JUDAS 1:4

Daarmee suggereren ze dat genade in wezen een vrijkaartje naar de hemel is en niets van je vraagt. Dus kun je net zo goed gaan feesten. Je kunt net zo goed zeggen:

> En ik zal tegen mijn ziel zeggen: Ziel, u hebt veel goederen liggen voor veel jaren. Neem rust, eet, drink en wees vrolijk.
>
> LUKAS 12:19

Want je bent tenslotte door genade behouden.

Dit soort onderwijs is niet alleen begripsmatig verkeerd, maar heeft ook ernstige gevolgen voor het gedrag. Je zult mensen tegenkomen die in hun leven in zonde leven waarvan ze weten dat het zonde is. Toch voelen ze zich daar helemaal niet schuldig over, omdat hun leer inhoudt dat het voor God eigenlijk niet zo'n groot punt is. Dit is het soort valse leer waar de schrijvers van het Nieuwe Testament steeds voor waarschuwen. Hier zijn verkeerde opvattingen in het spel. Als je genade verkeerd begrijpt en denkt dat het toestemming betekent om te zondigen, heb je beslist een

verkeerde opvatting. Maar erger nog, die opvatting brengt je ertoe een leven te leiden dat God aanstoot geeft. De praktische gevolgen van deze leraren zijn dus vaak de grotere zorg.

Als Paulus Jehovah's Getuigen of mormonen zou ontmoeten, zou hij natuurlijk proberen hun leer te corrigeren. Of Jezus zou, daar ben ik zeker van, proberen hun leer op het vlak van begrippen te corrigeren. Maar ik denk niet dat Hij hen als huichelaars zou afbranden. Ze proberen namelijk werkelijk Jezus te dienen, een heilig leven te leiden enzovoort, zoals zij dat begrijpen. Maar deze leraren probeerden een zondig leven te leiden. Ze pasten hun leerstellingen aan om bij zichzelf en hun toehoorders onzedelijkheid, zinnelijkheid, hebzucht enzovoort aan te moedigen. Dat is wat we zien: het tastte het gedrag van de gemeente aan, niet alleen haar opvattingen.

Als we aan valse leer denken, denken we meestal aan theologie waarvan de opvattingen verkeerd zijn. Maar er is iets wat nog veel zorgwekkender is dan dat: wanneer het leven van mensen verkeerd is doordat het onderwijs verkeerd gedrag aanmoedigt.

4

De heerschappij van Christus verloochenen

Deze valse leraren onder jullie, zegt vers 1:

> Maar er zijn ook valse profeten onder het volk geweest, zoals er ook onder u valse leraars zullen zijn, die heimelijk verderfelijke afwijkingen in de leer zullen invoeren. Daarmee verloochenen zij zelfs de Heere, Die hen gekocht heeft, en brengen zij een snel verderf over zichzelf.
>
> 2 PETRUS 2:1

Ze verloochenen de Heere. Betekent dat alleen dat ze Christus ronduit verloochenen, bijvoorbeeld door te zeggen: 'Jezus is niet de Messias'? Ik betwijfel ten zeerste of de gemeente iemand zou volgen die met zoveel woorden Christus verloochent. Maar de Heere verloochenen zou kunnen betekenen dat je Zijn heerschappij ontkent.

Zelfs onder de christelijke gemeenten van vandaag zijn er gemeenten die benadrukken dat Jezus niet je Heere hoeft te zijn, alleen je Zaligmaker. 'Aanvaard Jezus gewoon als je Zaligmaker.' Als je volhoudt: 'Hij moet ook je Heere zijn', zeggen ze: 'Je bent op werken gericht. Je bent wettisch.' Maar is het Evangelie niet dat Jezus Heere is? 'Nou, dat is een keuze. Aanvaard Jezus gewoon als je Zaligmaker, en als je Hem vervolgens niet als je Heere aanvaardt, is dat jouw zaak.' Maar ze ontkennen de heerschappij van Christus als het centrale, bepalende ambt dat Hij in het leven van de gelovige bekleedt.

Als je Christus' heerschappij ontkent, blijft er natuurlijk heel weinig over om iemands gedrag in toom te houden, tenzij je de wet van Mozes ervoor in de plaats stelt. Als je Jezus niet gaat gehoorzamen en je je ook niet per se onder de Joodse wet gaat stellen — sommige valse leraren deden dat in de eerste eeuw — dan heb je verder niets om je gedrag in toom te houden. Dan krijg je alleen maar ongeremde genotzucht. De heerschappij van Jezus, als je die serieus neemt, is dus wat het morele gedrag van een christen bestuurt. We willen doen wat de Heere zegt, omdat Hij de Heere is. Maar deze mensen ontzeggen Hem die rol, en ze brengen een snel verderf over zichzelf.

5

Wangedrag brengt Gods Naam in opspraak

> En velen zullen hen, door wie de weg van de waarheid gelasterd zal worden, op hun verderfelijke wegen navolgen.
>
> 2 PETRUS 2:2

Bedenk dat Petrus in de toekomende tijd spreekt. Hij spreekt niet over leraren die zich op dat moment onder hen bevinden. Hij zegt:

Er zullen valse leraren onder jullie zijn.

Dit is wat je kunt verwachten. Ze zullen komen, maar hun loopbaan zal kort zijn. Plotseling verderf zal over hen komen, maar pas nadat ze een negatieve invloed, een schadelijke invloed hebben gehad. Want velen zullen door hen beïnvloed worden en hun verderfelijke wegen volgen.

Wanneer christenen een immoreel leven leiden, brengt dat laster over de weg van de waarheid. Het brengt, eerlijk gezegd, laster over Jezus. Toen David met Bathseba zondigde, beging hij niet per se een zonde die niet op grote schaal voorkwam onder gewone mensen, en zeker onder koningen van andere volken. Maar David vertegenwoordigde God. Hij was Gods vertegenwoordiger. Hij was de leider die God had aangesteld. Dat hij zoiets deed, bracht smaad over God. Toen Nathan hem ermee confronteerde, zei Nathan:

> Omdat u echter door deze zaak de vijanden van de HEERE zeer hebt doen lasteren, zal wel de zoon die u geboren is, zeker sterven.
>
> 2 SAMUEL 12:14

Omdat hij zondigde? Ja, omdat hij zondigde en Gods vertegenwoordiger was. Hij is degene die de Schrift schrijft. Hij schrijft psalmen. Hij spreekt erover dat je God moet loven, God moet verheerlijken, God moet volgen en God moet vertrouwen. En dan doet hij iets wat daarmee in strijd is. Wanneer een christen die de Naam van Christus belijdt, openlijk bij een schandaal betrokken blijkt te zijn, geeft dat de vijanden van God aanleiding om te lasteren.

In Romeinen hoofdstuk 2 spreekt Paulus over de Joden die niet consequent zijn in hun gehoorzaamheid aan de wet. Hoewel er Joden waren die zich wel aan de wet hielden, waren er ook Joden die het op een akkoordje gooiden, net zoals er christenen zijn die dat doen. Paulus schrijft aan zulke Joden wanneer hij in Romeinen 2:20 tegen hen zegt:

> een opvoeder van onverstandigen, een leermeester van jonge kinderen, omdat u in de wet de belichaming van de kennis en van de waarheid hebt. U dan die een ander onderwijst, onderwijst u uzelf niet? U die predikt dat men niet stelen mag, steelt u zelf? U die zegt dat men geen overspel mag plegen, pleegt u zelf overspel? U die de afgoden verfoeit, pleegt u zelf tempelroof? U die in de wet roemt, onteert u God door de overtreding van de wet? Want de Naam van God wordt, zoals geschreven is, door uw toedoen gelasterd onder de heidenen.
>
> ROMEINEN 2:20-24

De Joden beweren Jahweh te vertegenwoordigen. Maar als blijkt dat ze huichelaars zijn, geeft dat de heidenen aanleiding om God te lasteren. En Petrus zegt over deze valse leraren, vanwege de verderfelijke praktijken die ze zelf beoefenen en waartoe ze ook anderen aanzetten:

> En velen zullen hen, door wie de weg van de waarheid gelasterd zal worden, op hun verderfelijke wegen navolgen.
>
> 2 PETRUS 2:2

Het christendom zal een slechte naam krijgen. We kunnen zeker zien dat dit in onze tijd het geval is. Als je met een ongelovige over Christus praat, is de kans groot dat die begint over een christen die hij kende en die zich helemaal niet erg christelijk gedroeg. Dat is zijn argument tegen het christendom. ‘Die man die ik kende, was een christen. Die man was voorganger en ging ervandoor met de secretaresse van de gemeente. Die man heeft me opgelicht bij een zakelijke transactie’, of wat dan ook.

Ik herinner me dat ik een man ontmoette die vroeger christen was geweest. Hij is advocaat, heel rijk. Hij was de vader van een vriend van mij. De zoon was een christen, maar zijn vader was afgedwaald van het geloof. Ik sprak met deze man en hij zei: 'Toen ik in het zakenleven zat, wist ik telkens wanneer een klant voor mijn kantoor stopte met een zilverkleurig visje op de autoruit, dat ik opgelicht zou worden.' Hij was heel cynisch geworden door ervaringen met mensen die beweerden christen te zijn, maar oneerlijk waren. Dus schreef hij het christendom gewoon af.

Dat is natuurlijk niet logisch. Dat christenen, of mensen die zeggen dat ze christen zijn, zich misdragen, zegt op zichzelf niets over de vraag of het christendom werkelijk waar is. Het kan zijn dat zij niet trouw zijn aan het christendom. Het christendom kan heel goed waar zijn, terwijl zij er niet trouw aan zijn. Maar mensen gebruiken het als een excuus om God te lasteren, om het christendom te onteren en als onzin af te doen vanwege het ongehoorzame gedrag van mensen die zichzelf christen noemen. Petrus zei dat Gods Woord, Gods waarheid, gelasterd zal worden vanwege deze valse leraren en vanwege degenen die de wegen volgen die zij onderwijzen. De reputatie ervan zal in de ogen van de wereld schade oplopen.

6

Valse leraren stellen de gemeente op de proef

In vers 3 staat:

> En zij zullen u door hebzucht met verzonnen woorden uitbuiten. Het vonnis over hen is reeds lang in werking en hun verderf sluimert niet.
>
> 2 PETRUS 2:3

'Het vonnis over hen is reeds lang in werking' en 'hun verderf sluimert niet' zijn gewoon beeldspraak om te zeggen dat het kan lijken alsof hun ondergang op zich laat wachten, alsof God slaapt, alsof het oordeel niets doet. Maar zo is het niet. Het doet niet niets. Het zal ontwaken. Het zal komen. Het zal op het juiste moment in actie

komen en hen ten val brengen. Misschien alleen niet snel genoeg. Soms lijkt het alsof het oordeel op zich laat wachten en valse leraren lange tijd hun gang gaan en veel slechte invloed uitoefenen.

Waarom laat God dat dan überhaupt toe? Als God hen gaat oordelen, als Hij niet werkelijk sluimert en uiteindelijk zal ontwaken om hen te oordelen, waarom doet Hij dat dan niet voordat ze de schade aanrichten die ze aanrichten? Waarom laat Hij hen doorgaan en deze schade toebrengen aan de gemeente en aan Zijn eigen Naam? Als Hij hen uiteindelijk toch gaat oordelen, waarom doet Hij het dan niet sneller en voorkomt Hij deze schade?

Het antwoord daarop lijkt te worden gegeven in Deuteronomium hoofdstuk 13. In Deuteronomium 13 waarschuwt Mozes dat er valse profeten naar Israël zullen komen, net zoals Petrus zegt dat er valse leraren naar de gemeente zullen komen. Het is een vergelijkbare situatie. In Deuteronomium 13:1 staat:

> Als in uw midden een profeet opstaat of iemand die dromen heeft, en u een teken of wonder geeft, en dat teken of dat wonder waarvan hij tot u gesproken had, komt en hij zegt: Laten we achter andere goden aan gaan, die u niet kent, en laten we die dienen, luister dan niet naar de woorden van die profeet of naar hem die die dromen heeft! Want de HEERE, uw God, stelt u dan op de proef om te weten of u de HEERE, uw God, liefhebt met heel uw hart en met heel uw ziel.
>
> DEUTERONOMIUM 13:1-3

Met andere woorden, deze valse leraar of valse profeet krijgt de ruimte om in Israël te komen en zelfs tekenen en wonderen te doen, en te proberen hen weg te leiden van de waarheid van God. En God laat dit toe omdat Hij je trouw op de proef stelt. Ongetwijfeld is het net zo met de reden waarom Hij valse leraren een tijdlang ongestraft hun gang laat gaan. Hij laat hen hun invloed uitoefenen. Het stelt de trouw van de christenen op de proef. Heb je God lief of niet? Blijf je bij de waarheid? Blijf je bij Jezus? Of ga je achter deze aantrekkelijke nieuwe leer aan, die je allerlei vormen

van vleselijke bevrediging toestaat? Het is duidelijk dat God, ook al schaadt het de Naam van Christus, daarmee voor ogen heeft om mensen op de proef te stellen. Hij wil niet dat er mensen met Hem regeren die niet op de proef zijn gesteld. En daarom moet de gemeente op de proef worden gesteld.

Denk eraan hoe Paulus zei dat er verdeeldheid was in de gemeente van Korinthe. Hij zei het in 1 Korinthe 11. Hij zegt:

> Want ten eerste hoor ik dat er als u samenkomt in de gemeente verdeeldheid onder u is, en ten dele geloof ik dat.
>
> 1 KORINTHE 11:18

Hij zegt dat hij het gelooft, want, zegt hij:

> Want er moeten ook afwijkingen in de leer onder u zijn, opdat wie beproefd blijken te zijn, in uw midden openbaar komen.
>
> 1 KORINTHE 11:19

In een gemeente zijn er mensen die ware christenen zijn, die inderdaad elke beproeving zullen doorstaan. Maar er zijn anderen die dat niet zijn. En opnieuw laat God een zifting plaatsvinden, laat Hij degenen die niet echt zijn afvallen. Zo kunnen degenen die de proef doorstaan hebben, herkend worden als degenen die tijdens de periode van beproeving hebben volhard. Dus ook al richten deze leraren grote schade aan, God laat hen toe omdat het de trouw van de gemeente op de proef stelt. En bepaalde mensen zullen trouw blijven, anderen niet.

7

Hebzucht en het welvaartsevangelie

In vers 3 staat:

> En zij zullen u door hebzucht met verzonnen woorden uitbuiten. Het vonnis over hen is reeds lang in werking en hun verderf sluimert niet.
>
> 2 PETRUS 2:3

Nu kan ‘door hebzucht’ betekenen dat dit hun drijfveer is. Ze hopen geld van je los te krijgen. Vrijwel zeker is dit waar, en er zijn elders aanwijzingen dat ze dit doen om er zelf beter van te worden.

Maar het kan ook betekenen dat ze je door hebzucht uitbuiten, door jouw hebzucht uit te buiten. Ik weet niet of hij het daarover heeft, maar er zijn tegenwoordig zeker zulke valse leraren. Ze bouwen grote televisiebedieningen op, enorme megagemeenten, door te beloven dat je rijk kunt worden als je de geheimen van het geloof leert die zij onderwijzen. Als je leert hoe je geloof moet beoefenen op de manier waarop zij dat doen en onderwijzen, zul je rijk zijn. Je zult nooit ziek zijn, je zult nooit arm zijn, het zal je voorspoedig gaan. Dit soort onderwijs is niet Bijbels. Maar het trekt enorme menigten.

De grootste christelijke televisienetwerken in dit land hangen die specifieke leer aan. Sommige van de grootste gemeenten in het land hangen dat soort leer aan. Het trekt grote menigten. De prediker wordt rijk omdat grote menigten natuurlijk grote, heel grote collecteopbrengsten betekenen. En een man die grote menigten op de been kan brengen, kan een hoog salaris van de gemeente verlangen. En deze mannen hebben meestal hun eigen straalvliegtuigen en diamanten ringen waarmee ze pronken om te laten zien dat ze werkelijk de mannen van geloof zijn die ze beweren te zijn. Dat God inderdaad voorspoed geeft. Natuurlijk berust dit allemaal op misleiding en manipulatie. Het zijn misleidende woorden, maar het buit die hebzucht uit die in de toehoorder zit. Die zegt: ik zou net als hij rijk willen zijn. Ik zou ook zo'n diamanten ring willen hebben. Ik zou een straalvliegtuig willen hebben. Het geloof van deze man

werkt voor hem. Ik zal van hem leren hoe ik dit moet doen, zodat ik rijk kan worden. Dit spreekt iets in mensen aan wat verdorven is. Hun hebzucht. Ongetwijfeld wordt de leraar gedreven door hebzucht en zijn eigen begeerte. Maar hij gebruikt hebzucht als lokaas om mensen naar zijn bediening te trekken. En natuurlijk gaan ze dan zijn bediening ondersteunen, wat betekent dat ze hem ondersteunen.

8

Godsvrucht en tevredenheid tegenover geldzucht

In 1 Timotheus hoofdstuk 6 waarschuwt Paulus hiervoor. Vanaf vers 3 zegt Paulus:

> Als iemand een andere leer brengt en zich niet houdt aan de gezonde woorden van onze Heere Jezus Christus en aan de leer die in overeenstemming is met de godsvrucht, dan is hij verwaand, weet niets, maar heeft een ziekelijke neiging tot twistvragen en woordenstrijd. Daaruit komen voort: afgunst, ruzie, lasteringen en kwaadaardige verdachtmakingen,
>
> 1 TIMOTHEÜS 6:3-4

En een lange lijst andere dingen. Aan het einde van vers 5 zegt hij:

> voortdurend geruzie van mensen die een verdorven gezindheid hebben en beroofd zijn van de waarheid, omdat zij denken dat de godsvrucht een bron van winst is. Wend u af van dit soort mensen.
>
> 1 TIMOTHEÜS 6:5

Ze veronderstellen dat geloof, het christendom, een middel is om rijk te worden. Dit zijn beslist de welvaartspredikers van tegenwoordig. En blijkbaar waren er destijds ook zulke mensen. Ze veronderstellen dat godsvrucht een middel is om winst te maken. Het kan natuurlijk betekenen dat zij het gebruik van het christendom zien als

een middel om zichzelf rijk te maken door dwaze schapen uit te buiten. Iemand heeft een boodschap die hij kan brengen en die mensen ertoe zal bewegen hem geld te geven. En dus gebruiken ze godsvrucht, of doen ze alsof ze godvruchtig zijn, als een middel om winst te maken. Maar ze kunnen hun toehoorders ook voorhouden dat godsvrucht een middel is om rijk te worden. Je kunt rijk worden van deze godsdienst die ik aanprijs. En hij zegt in vers 6:

> Maar de godsvrucht is inderdaad een bron van grote winst, vergezeld van tevredenheid.
>
> 1 TIMOTHEÜS 6:6

Je hebt daar niet ook nog geld bij nodig. Als je werkelijk godvruchtig bent en tevreden bent, ben je een gelukkig mens en ben je zo rijk als iemand zich maar kan wensen. Meer geld zal je niet gelukkiger maken als je al tevreden bent.

> Want wij hebben niets de wereld ingedragen, het is duidelijk dat wij ook niets daaruit kunnen wegdragen. Als wij echter voedsel en kleding hebben, zullen wij daarmee tevreden zijn. Maar wie rijk willen worden, vallen in verzoeking en in een strik en in veel dwaze en schadelijke begeerten, die de mensen doen wegzinken in verderf en ondergang. Want geldzucht is een wortel van alle kwaad. Door daarnaar te verlangen, zijn sommigen afgedwaald van het geloof, en hebben zich met vele smarten doorstoken.
>
> 1 TIMOTHEÜS 6:7-10

9

Geld vragen als kenmerk van valse leraren

We zien dus dat Paulus zegt dat er mensen zijn die leren dat godsvrucht winst oplevert. Ze buiten de hebzucht in anderen uit en worden zelf door hebzucht beheerst. Ze hebben geld lief, en dat brengt verderf over hen.

Petrus heeft het bij de valse leraren over hetzelfde: hun liefde voor geld en hoe zij de liefde voor geld bij hun toehoorders uitbuiten.

‘Je volgt mijn bediening en je wordt rijk, of in elk geval word ik dat. Blijf ermee doorgaan, blijf mij geven, blijf mij geven. Doe aan dat zaaigeloof. Heb je honderd dollar nodig, stuur mij dan tien. Heb je duizend dollar nodig, stuur mij dan honderd. God zal je het honderdvoudige sturen. Als je honderdduizend dollar wilt, stuur mij dan duizend.’

Je vraagt je soms af, wanneer deze mannen zeggen: ‘We hebben geld nodig’, waarom ze dan niet een paar duizend dollar weggeven als ze echt geloven dat het hun het honderdvoudige zal opleveren. Dat heb ik me altijd al afgevraagd. ‘We bouwen deze grote gebedskathedraal, deze grote gebedstoren. We hebben geld nodig, we hebben geld nodig. Als je aan ons geeft, zal God het je honderdvoudig teruggeven.’

Nou, als je het geld nodig hebt, waarom geef je dan geen geld aan een paar zendelingen? Misschien zal God het je honderdvoudig teruggeven. Het feit dat ze dit niet doen, betekent dat ze die leer niet echt geloven. Ze gebruiken die alleen maar om mensen te misleiden. Met misleidende woorden buiten ze mensen uit via hun hebzucht. Ze zullen geoordeeld worden, zegt Petrus.

De Didache is dat vroege geschrift dat rond de overgang naar de tweede eeuw is geschreven. Het is een heel vroeg christelijk geschrift, geschreven door de tweede generatie christenen, en het beschreef de gebruikelijke praktijken in de gemeente van die tijd. Het werd als een gezaghebbend geschrift beschouwd, al had het niet hetzelfde gezag als een boek van het Nieuwe Testament. Sommige vroege christenen wilden de Didache wel in het Nieuwe Testament opnemen. Er is overwogen het in de canon op te nemen. Maar hoewel het niet werd aanvaard, respecteerden alle vroege christenen de Didache als een getrouw handboek voor de gemeenteorde.

Er zijn gedeelten in de Didache die bespreken wat je doet als er een profeet in je gemeente komt spreken. Er zijn verschillende manieren om te weten of hij een valse profeet is. Eén daarvan is: als hij langer dan drie dagen blijft, is hij een valse profeet. Een andere is: als hij om geld vraagt, is hij een valse profeet, staat er. Zo zag de vroege gemeente dat. Als een prediker komt en je om geld vraagt, is hij niet echt. Echte predikers doen dat niet.

Dat verraadt veel van de mensen die tegenwoordig leraar zijn in de gemeente onmiddellijk. De vroege gemeente zou hen als valse leraren, valse profeten hebben beschouwd, alleen al omdat ze je vragen hun geld te geven.

10

Voorbeelden van Gods redding en oordeel

Nu vers 4:

> Want als God de engelen die gezondigd hebben, niet gespaard heeft, maar hen in de hel geworpen en overgegeven heeft aan de ketenen van de duisternis om tot het oordeel bewaard te worden; en als God de oude wereld niet gespaard heeft, maar het achttal van Noach, de prediker van de gerechtigheid, bewaard heeft, toen Hij de zondvloed over de wereld van de goddelozen bracht; en als God de steden Sodom en Gomorra tot as verbrand en tot de vernietiging veroordeeld heeft en tot een voorbeeld gesteld heeft voor hen die goddeloos zouden leven; en als God de rechtvaardige Lot, die leed onder de losbandige levenswandel van normloze mensen, verlost heeft
>
> 2 PETRUS 2:4-7

Dit is één zin; er heeft nog geen punt gestaan.

> — want deze rechtvaardige, die in hun midden woonde, heeft dag in dag uit zijn rechtvaardige ziel gekweld bij het zien en horen van hun wetteloze daden —
>
> 2 PETRUS 2:8

Er staan belangrijke ‘als’-voorwaarden:

Want als God hen niet heeft gespaard En als God niet gespaard heeft, en als God de steden Sodom en Gomorra heeft veranderd, en als God hem heeft verlost. Als dit allemaal waar is, dan eindigt de zin uiteindelijk in vers 9:

> dan weet de Heere ook nu de godvruchtigen uit de verzoeking te verlossen, maar de onrechtvaardigen te bewaren tot de dag van het oordeel, om gestraft te worden. In het bijzonder echter hen die in onreine begeerte het vlees achternalopen en het gezag verachten; die roekeloos zijn, eigenzinnig en er niet voor terugschrikken om al wat eer toekomt, te lasteren, terwijl de engelen, die in sterkte en kracht hun meerdere zijn, geen aanklacht wegens lasterlijk oordeel tegen hen indienen bij de Heere.
>
> 2 PETRUS 2:9-11

11

Gods oordeel lijkt alleen maar uit te blijven

Nu zijn we op een punt gekomen waar we kunnen stoppen, teruggaan en het nog eens bekijken. De verzen 5 tot en met 10 zijn één zin met een heleboel ‘als’-zinnen. Als God dit heeft gedaan, en als God dat heeft gedaan, en als God dat heeft gedaan, en als God dit heeft gedaan, dan weet je dit over God. Wat weet je dan? Wat is de uiteindelijke les van deze zin? Dan weet je dat de Heere weet, vers 9:

hoe Hij mensen die Hem trouw zijn uit verleidingen kan redden en onrechtvaardige mensen onder straf kan vasthouden tot de dag van het oordeel.

Waarom zegt hij dat? Omdat hij zojuist over deze valse leraars, aan het einde van vers 3, heeft gezegd:

> En zij zullen u door hebzucht met verzonnen woorden uitbuiten. Het vonnis over hen is reeds lang in werking en hun verderf sluimert niet.
>
> 2 PETRUS 2:3

Wat dit lijkt te zeggen, is dat God deze mensen niet snel oordeelt, zodat het lijkt alsof het oordeel buiten werking is gesteld. Gods oordeel lijkt te slapen. Hij zei: 'Denk niet dat dat het geval is.' Het oordeel over hen bouwt zich alleen maar verder op. God weet hoe Hij de goddelozen onder het oordeel moet bewaren. Dat is wat vers 9 zegt.

Wat hij zegt, is dat Gods oordeel niet onmiddellijk komt. God zal degenen verlossen die Hem trouw zijn. Maar het kan lijken alsof de goddelozen ermee wegkomen. Het oordeel lijkt te worden uitgesteld. Maar het wordt niet echt uitgesteld. God bewaart hen onder het oordeel. Ze staan al onder het oordeel tot de dag van het oordeel.

[Vertalersnoot: De spreker volgt hier de Engelse formulering 'under punishment': onder straf bewaren tot de oordeelsdag. De aangehaalde HSV formuleert dit als bewaren tot de oordeelsdag 'om gestraft te worden'. Daardoor is de gedachte van een al bestaande bestraffing in het Nederlandse citaat minder zichtbaar.] Wat hij betoogt, is dat Gods oordeel onvermijdelijk is, maar dat het niet altijd komt op het moment dat wij passend zouden vinden. Hij lijkt deze mensen lange tijd hun gang te laten gaan. De voorbeelden die hij geeft, zijn engelen die gevallen zijn, de mensen uit de dagen van Noach en de mensen van Sodom en Gomorra. Dit zijn allemaal voorbeelden van Gods oordeel over de goddelozen. Waarschijnlijk zijn het ook allemaal voorbeelden van hoe God wacht voordat Hij oordeelt.

12

Tartarus en de gevallen engelen

We weten niet precies waar hij op doelt wanneer hij het heeft over de engelen die gevallen zijn. Er staat:

> Want als God de engelen die gezondigd hebben, niet gespaard heeft, maar hen in de hel geworpen en overgegeven heeft aan de ketenen van de duisternis om tot het oordeel bewaard te worden; en als God de oude wereld niet gespaard heeft, maar het achttal van Noach, de prediker van de gerechtigheid, bewaard heeft, toen Hij de zondvloed over de wereld van de goddelozen bracht; en als God de steden Sodom en Gomorra tot as verbrand en tot de vernietiging veroordeeld heeft en tot een voorbeeld gesteld heeft voor hen die goddeloos zouden leven; en als God de rechtvaardige Lot, die leed onder de losbandige levenswandel van normloze mensen, verlost heeft
>
> 2 PETRUS 2:4-7

Het woord dat hier in het Engels met ‘hell’ is vertaald, is Tartarus. Dit is de enige plaats in de Bijbel waar het woord Tartarus voorkomt. Wanneer je in het Engelse Nieuwe Testament het woord ‘hell’ tegenkomt, is dat altijd Hades, Gehenna of Tartarus. Dat zijn de enige drie Griekse woorden in het Griekse Nieuwe Testament die in ons Engelse Nieuwe Testament met ‘hell’ worden vertaald. Als je in het Engelse Oude Testament het woord ‘hell’ tegenkomt, is dat altijd het Hebreeuwse woord Sheol. Er zijn geen andere woorden in de Bijbel die met ‘hell’ worden vertaald dan deze vier woorden.

Het Hebreeuwse woord Sheol in het Oude Testament heeft in het Nieuwe Testament zijn equivalent in Hades. In het Nieuwe Testament wordt het woord Hades bijna uitsluitend gebruikt wanneer er iets uit het Oude Testament over Sheol wordt aangehaald. Met andere woorden, wanneer iemand in het Nieuwe Testament een vers uit het Oude Testament aanhaalt waarin Sheol staat, geeft het Nieuwe Testament dat

in het Grieks weer met Hades. Waar Jezus over de hel spreekt en de Engelse Evangeliën dit met 'hell' vertalen, gebruikt Hij het woord Gehenna. Maar Tartarus is het enige overgebleven woord voor hel, en het wordt hier gebruikt en alleen hier.

Tartarus is een woord uit de Griekse mythologie. Hades trouwens ook. Deze woorden hadden betekenis in de Griekse taal, en dat betekent in de Griekse cultuur, en dat betekent in de Griekse mythologie. Voordat het christendom kwam, hadden de Grieken hun mythologieën, en ze hadden Hades, Tartarus en dat soort dingen. Bij het kiezen van woorden voor de christelijke begrippen kozen de Bijbelschrijvers Griekse woorden, omdat dat de taal was waarin ze schreven. De Griekse woorden hadden natuurlijk hun eigen scala aan betekenissen binnen hun mythologie, maar de christenen probeerden duidelijk te maken: 'We zullen deze zelfde woorden gebruiken, maar we moeten er onze eigen christelijke theologische invulling aan geven.'

De Titanen in de Griekse mythologie, die volgens mij een mengeling van goden en mensen waren en verdorven waren, werden gestraft op een plaats die Tartarus heette. Dat was Tartarus in de Griekse mythologie. Het was de plaats waar de Titanen werden gestraft. We hebben Tartarus maar één keer in het Nieuwe Testament, en hier is het een plaats waar gevallen engelen worden gestraft.

Petrus gaat ervan uit dat we iets over gevallen engelen weten. Maar dat weten we niet. Niet uit het Oude Testament, in elk geval. We hebben in het Oude Testament geen enkel daadwerkelijk verslag van engelen die vallen. Je zou kunnen zeggen: 'Hoe zit het dan met satan? Is hij geen gevallen engel?' Niet noodzakelijk. Er staat in het Oude Testament in elk geval niets wat dat zegt. 'Hoe zit het met de boze geesten? Zijn dat geen gevallen engelen?' Dat zouden ze kunnen zijn, maar het Oude Testament vertelt ons dat niet. We lezen over boze geesten, maar we lezen niets waaruit blijkt dat ze engelen zijn geweest. We hebben geen informatie uit het Oude Testament over engelen die vallen.

13

De zonen van God en het boek Henoch

We hebben natuurlijk wel in Genesis 6 een uitspraak over zonen van God die zich door hun eigen begeerten lieten verleiden om ongepaste huwelijken aan te gaan met dochters van mensen. Dat staat in Genesis 6. Of die zonen van God engelen zijn of niet, daarover bestaat verschil van mening. ‘Zonen van God’ is een term die naar engelen kan verwijzen, maar dat hoeft niet. De term kan naar godvruchtige mensen verwijzen, en daarom bestaan er verschillende opvattingen over die specifieke passage. Iedereen die mij daarover heeft horen spreken, weet dat ik persoonlijk de voorkeur geef aan de opvatting dat het mensen zijn, godvruchtige mensen. Maar met die opvatting deel ik niet de opvatting die de rabbijnen hadden. De rabbijnen waren van mening dat het engelen waren die met vrouwen trouwden. Veel vroege christenen geloofden dat ook.

Die opvatting is kennelijk ontstaan in Henoch. 1 Henoch is een heel belangrijk boek dat een paar eeuwen voor Christus is geschreven. Het was geen geïnspireerd boek, en het is niet door Henoch geschreven. Het beweerde geschreven te zijn door Henoch, die vóór de tijd van Noach leefde. Maar het boek is pas twee eeuwen voor Christus geschreven, minstens tweeduizend jaar te laat om het werk van Henoch te zijn. Hoewel Henoch niet gestorven is, dus misschien heeft hij het wel vanuit de hemel naar beneden gestuurd. Wie weet? Misschien dachten ze dat. Hoe dan ook, er zijn in de intertestamentaire periode heel wat pseudepigrafische boeken geschreven, waarbij een auteur beweerde iemand te zijn die hij niet was. Het boek Henoch was daar een van.

Maar de Joden hielden van het boek Henoch. Het leek een beetje op het boek Openbaring. Als je het boek Henoch leest, is het een beetje alsof je een oudtestamentische versie van het boek Openbaring leest. Zoals christenen van het boek Openbaring houden omdat het zo sensationeel is, zo hielden de Joden erg van Henoch. De vroege christenen trouwens ook.

Henoch was het eerste Joodse boek dat bepaalde dingen beschreef die we zelfs in onze christelijke denkbeelden terugvinden. Bijvoorbeeld het idee dat Hades twee afdelingen heeft: een plaats van vuur en een plaats die de schoot van Abraham is. Jezus

gebruikte dat beeld in Zijn verhaal over Lazarus en de rijke man, maar het is ontstaan in het boek Henoch. Dat beeld van Hades was heel gangbaar onder de rabbijnen in Jezus' tijd. Zo is ook het idee dat de zonen van God in Genesis 6 engelen waren, afkomstig uit het boek Henoch. Het boek Henoch vertelt dit verhaal alsof engelen naar beneden kwamen en met vrouwen trouwden. Deze kijk op de gebeurtenissen kan natuurlijk waar zijn, maar we kunnen er niet op vertrouwen alleen omdat Henoch het zei. We weten niet wie het boek Henoch heeft geschreven. Het wordt ten onrechte aan die auteur toegeschreven. Daarom erkennen christenen het boek Henoch niet als geïnspireerd. Ik denk eigenlijk dat de Joden dat ook niet deden, maar ze hielden ervan.

Een aantal verhalen uit het boek Henoch en uit boeken die in dezelfde tijd zijn geschreven, komt voor in het boek Judas. Er staat zelfs een profetie van Henoch in het boek Judas, rechtstreeks uit het boek Henoch. Judas citeert die. Daar zijn we nog niet. We komen later bij Judas. Maar het staat in het gedeelte van Judas waar hij op een manier spreekt die sterk op 2 Petrus 2 lijkt. Zowel Judas als Petrus noemt namelijk de gevallen engelen die in Tartarus worden vastgehouden.

Het is mogelijk dat dit verhaal uit het boek Henoch komt. Hoewel het natuurlijk ook mogelijk is dat het uit Genesis 6 komt en dat Petrus dat zag als de val van de engelen. Al vertelt Genesis 6 ons niet dat het engelen waren, en het vertelt ons ook niet wat er met hen gebeurd is. Er staat niet dat ze in Tartarus zijn. Dus hij haalt die informatie ergens anders vandaan, waarschijnlijk uit het boek Henoch.

14

Een boek citeren maakt het niet geïnspireerd

Dit roept vragen op. Als Petrus en Judas uit het boek Henoch citeren of erop zinspelen — Judas citeert er daadwerkelijk uit en zinspeelt erop — betekent dat dan dat we het boek Henoch als geïnspireerd moeten aanvaarden? Aanvaardde Petrus het als geïnspireerd? Geloofde Petrus dat deze verhalen waar waren? Dat kunnen we niet met zekerheid zeggen. Ik zal meer over dit punt zeggen wanneer we bij Judas komen, want Judas heeft meer voorbeelden van dit soort dingen, waarbij hij naar de apocriefe boeken verwijst.

Maar er is minstens één mogelijkheid die we moeten overwegen, en dat is dat de vroege christelijke schrijvers hetzelfde deden als wij. Ze citeren uit populaire religieuze literatuur om iets te illustreren, zonder daarmee noodzakelijkerwijs te onderschrijven dat het verhaal waar is.

Veel predikanten halen tegenwoordig graag zinnen aan uit The Shack. The Shack was een christelijke roman die een paar jaar geleden een bestseller was. Er stonden nogal wat dingen in die je aan het denken zetten, waaronder gesprekken tussen de hoofdpersoon en God de Vader en God de Zoon en de Heilige Geest. Sommige woorden die God in deze verhalen in de mond worden gelegd, zijn interessant. Natuurlijk niet betrouwbaar, maar sommige ervan vinden mensen inzichtgevend.

Als een predikant zou zeggen: 'In The Shack zei God bla bla bla', zou dat niet betekenen dat die predikant werkelijk dacht dat God dat gezegd had, of dat The Shack een geïnspireerd werk was. Hij zou zeggen: 'Jullie hebben allemaal van The Shack gehoord. Jullie hebben allemaal The Shack gelezen. Het is een bekend verhaal. Weet je nog, in The Shack zei God dit. Daar wil ik dit punt over maken.'

Er staat iets in The Shack dat zich heel goed laat citeren en dat ik erg mooi vind. Op een gegeven moment lijkt God te klinken alsof Hij heeft gezegd dat iedereen behouden is, of zoiets. De hoofdpersoon zegt: 'Is het dan waar dat alle religies naar U leiden?' En God zegt: 'Nee, dat is niet zo. Nee, geen enkele religie leidt naar Mij, maar Ik kan langs elk pad gaan, door elke religie heen, om hen te bereiken.'

Dat is een interessante gedachte. Ik weet niet eens of het een betrouwbare gedachte is, maar interessant is ze wel. Predikanten halen dat aan. Ik heb dat zelf ook weleens aangehaald, omdat het interessant is en je aan het denken zet. Mensen kunnen God

niet via allerlei godsdiensten bereiken. Maar God kan hen bereiken op elke manier die Hij wil, misschien zelfs via het pad van hun godsdienstige denkbeelden. Net zoals Paulus tegen de Atheners zei:

> Want toen ik de stad doorging en uw heiligdommen bekeek, trof ik ook een altaar aan waarop het opschrift stond: AAN EEN ONBEKENDE GOD. Deze dan, Die u dient zonder dat u Hem kent, verkondig ik u.
>
> HANDELINGEN 17:23

God gaat jullie via dit bijgeloof van jullie vinden. Je weet het maar nooit.

15

Henoch als mogelijke illustratie bij Petrus

Maar het punt is dat een citaat uit een boek als The Shack niet betekent dat degene die het aanhaalt werkelijk gelooft dat dat verhaal echt gebeurd is. Het is gewoon zo dat ze er een illustratie aan ontlenen als iedereen in de gemeente het gelezen heeft, of de meeste mensen. Veel predikanten gebruiken illustraties uit De kronieken van Narnia of uit De Christenreis of uit andere fictie. Daarbij spreken ze erover alsof het echt gebeurd is, omdat ze weten dat hun publiek en zijzelf het besef delen dat het niet echt gebeurd is. Maar iedereen kent de gesprekken in die verhalen, en die aanhalen om een geldig punt te maken is niet verkeerd.

De vraag is: dachten Petrus en zijn publiek dat het boek Henoch waar was? Als dat zo is, en het was niet waar, dan maakte hij een fout. Maar hij kan dingen hebben geschreven en op dingen in het boek Henoch hebben gezinspeeld zonder te geloven dat het waar was, als hij en zijn publiek allemaal wisten: ‘Dit is niet waar, maar het is interessant. Dit is goede godsdienstige fictie.’

Het boek Henoch was goede godsdienstige fictie, en iedereen had het gelezen. Als hij dus zou zeggen: ‘Weet je nog, die engelen die gevallen zijn, hoe ze in Tartarus geworpen werden? Dat is een goed voorbeeld van waar ik het hier over heb’, dan zou

dat niet noodzakelijk een gezaghebbende bevestiging zijn dat het boek Henoch gelijk had door de zonen van God met de engelen te vereenzelvigen. Maar hij zegt: ‘Jullie hebben dit verhaal allemaal gelezen. In dit verhaal staat een goed voorbeeld van hoe God deze zondaars een tijdlang verdraagt, deze zondige engelen.’ Als hij het immers over de zonen van God in Genesis 6 heeft, weten we dat het, nadat ze dat hadden gedaan, nog eens honderdtwintig jaar duurde voordat God de zondvloed stuurde. Het zou dus een voorbeeld zijn van hoe God iets verfoeilijks verdraagt, maar slechts voor een tijd. Uiteindelijk brengt Hij een oordeel over hen, maar Hij stelt het oordeel uit. Dat zijn de voorbeelden die hij geeft: uitgesteld oordeel. Het oordeel over deze valse leraren is uitgesteld, maar denk niet dat het voorgoed is afgelast. Er zijn in de werkelijkheid en in de literatuur voorbeelden van zondaars die uiteindelijk gestraft werden, maar niet onmiddellijk.

16

Andere verklaringen voor de gevallen engelen

De engelen die gevallen zijn, daar wil ik dit over zeggen: ik vind het moeilijk te geloven dat de zonen van God in Genesis 6 engelen zijn, of dat Petrus wilde bevestigen dat dat waar is. Als hij dat wel deed, zou ik mijn opvatting moeten veranderen. Maar daar heb ik geen moeite mee. Ik ben er alleen niet van overtuigd. Het is mogelijk dat engelen werkelijk gevallen zijn door een andere omstandigheid die nergens anders is opgetekend. Sommige mensen denken dat een derde van de engelen viel toen Lucifer viel. Dat is één theorie. Dat is een andere theorie dan dat het de zonen van God in Genesis 6 waren. In dat geval gaat men ervan uit dat Lucifer al een engel was voordat Adam en Eva zelfs maar geschapen waren, zeker lang vóór Genesis 6, en dat hij, toen hij viel, een derde van de engelen met zich meenam.

Die overlevering is tegenwoordig onder christenen heel wijdverbreid. Ze wordt eigenlijk niet in de Schrift genoemd, maar het is iets waarvan veel christenen denken dat het waar is. En het is op zijn minst een alternatief scenario dat verklaart hoe er werkelijk gevallen engelen kunnen zijn. Petrus hoeft niet op Genesis 6 te zinspelen. Hij zou kunnen verwijzen naar iets van vóór de schepping van de mens.

Aan de andere kant moeten we ons afvragen: hoe zouden Petrus en zijn publiek hiervan weten als het niet in de Schrift is opgetekend? Hij moet zinspelen op iets wat ze allemaal kennen, want hij betoogt niet dat dit waar is. Hij neemt als vanzelfsprekend aan dat hij en zijn lezers weten dat dit waar is. Als God dit inderdaad met de engelen heeft gedaan, zoals we allemaal weten, en als God dit met de mensen in Noachs dagen heeft gedaan, zoals we allemaal weten, dan kunnen we ook deze les leren uit al die voorbeelden die hij geeft. In vers 9 en 10 staat de les. Maar de drie voorbeelden die hij gaf, worden gebracht alsof het iets vanzelfsprekends is. Iedereen weet dit.

Misschien kennen ze allemaal het verhaal en weten ze dat het fictie is. Maar het blijft een goede illustratie. Of misschien ook niet. Maar het punt is dat hij lijkt te verwijzen naar iets bekends. En aangezien het Oude Testament nergens duidelijk spreekt over engelen die vallen, lijkt het erop dat hij het uit andere literatuur haalt. En we kennen toevallig literatuur die in de vroege gemeente en in het jodendom van die tijd buitengewoon populair was en waar dat verhaal inderdaad in stond: het boek Henoch. Waarschijnlijk heeft hij het dus over een bekend verhaal uit Henoch, zonder noodzakelijkerwijs een uitspraak te doen over de vraag of het waar is of niet. Dat is niet het belangrijke punt. Het belangrijke punt is: we kennen dit verhaal, en het is een goed voorbeeld van waar ik het over heb.

17

Griekse mythen als voorbeelden in een preek

Mijn vroegere voorganger gebruikte een prachtig voorbeeld in een preek, uit de Ilias en de Odyssee, over hoe Odysseus erin slaagde het eiland van de sirenen voorbij te varen. Hij vergeleek dat met het weerstaan van verleiding en maakte er een prachtig voorbeeld voor zijn preek van. Hij vertelde het verhaal alsof het echt gebeurd was. In de Griekse mythologie was er een plek die het eiland van de sirenen heette. Je kon er niet voorbijvaren zonder te sterven, want als je hen hoorde zingen, kon je daar geen weerstand aan bieden. En je schip zou op de rotsen te pletter slaan als je ernaartoe probeerde te varen. Odysseus kwam er voorbij doordat hij zich aan de mast van zijn schip had laten vastbinden. Hij wilde ernaartoe varen, maar hij kon niet.

Maar een andere man kwam er voorbij doordat hij mooiere muziek speelde dan die van het eiland van de sirenen. Zijn naam ontschiet me even, hoewel ik die wel ken. Die naam begint met een O. Hij was de grote musicus, de god van de muziek in de Griekse mythologie. Hij hoorde hun muziek en zijn scheepsmakkers wilden ernaartoe varen, onweerstaanbaar aangetrokken. Maar hij haalde zijn instrument tevoorschijn en speelde een beter lied, mooiere muziek.

Je ziet dus hoe dat een prachtig voorbeeld oplevert voor een preek over het weerstaan van verleiding. Maar de voorganger vertelde het zoals een verhalenverteller een verhaal vertelt. Als niemand beter wist, zouden we denken dat het echt gebeurd was. Maar nee, iedereen weet dat het niet echt gebeurd is. Dat is Griekse mythologie. Er bestaat geen eiland van de sirenen. Maar dit is heel gebruikelijk en geoorloofd, zolang je publiek niet denkt dat je bevestigt dat het verhaal historisch is. Zolang iedereen dat besef deelt — dit is niet echt gebeurd, maar het is een prachtig voorbeeld van waar we het over hebben — is daar niets ongeoorloofds aan.

En hij zegt over deze engelen dat zij in Tartarus zijn, Het is duidelijk dat hij weet dat de oordeelsdag nog niet heeft plaatsgevonden.

Dat gebeurt wanneer Jezus terugkomt. Tartarus is dus niet de plaats van het laatste oordeel. Het is bijvoorbeeld niet de poel van vuur. Als dit werkelijk waar is, zou het voor de gevallen engelen zijn wat Hades voor mensen is: de plaats waar zij voor het oordeel worden bewaard. Na het laatste oordeel gaan ze, als ze slecht zijn, naar de poel van vuur, volgens Openbaring.

18

Noach gered uit de oude wereld

Nu volgt er nog een voorbeeld.

Hij spaarde ook de oude wereld vóór de tijd van Noach niet. Natuurlijk gaf Hij hun wel honderdtwintig jaar. Ook hier gaat het om uitgesteld oordeel. God kondigde het oordeel honderdtwintig jaar voordat Hij het voltrok al aan. Met andere woorden, God

had Zich erop vastgelegd, maar Hij stelde het uit, net zoals bij deze valse leraren. God is vastbesloten deze mensen te oordelen, maar Hij doet het niet meteen. Dit zijn voorbeelden van een soortgelijk verschijnsel in Gods handelen.

Hij noemt Noach. Dat doet Judas niet. Judas noemt de zondvloed niet. Judas noemt Sodom en Gomorra. Maar door de zondvloed en Sodom en Gomorra te noemen, laat Petrus niet alleen zien dat God hen oordeelde, maar ook dat Hij het rechtvaardige overblijfsel spaarde. Hij zegt in vers 5 dat God Noach met zeven anderen bewaarde en noemt hem ‘de prediker van de gerechtigheid’. Dit is de enige plaats waar we te weten komen dat Noach predikte.

> Want als God de engelen die gezondigd hebben, niet gespaard heeft, maar hen in de hel geworpen en overgegeven heeft aan de ketenen van de duisternis om tot het oordeel bewaard te worden; en als God de oude wereld niet gespaard heeft, maar het achttal van Noach, de prediker van de gerechtigheid, bewaard heeft, toen Hij de zondvloed over de wereld van de goddelozen bracht; en als God de steden Sodom en Gomorra tot as verbrand en tot de vernietiging veroordeeld heeft en tot een voorbeeld gesteld heeft voor hen die goddeloos zouden leven; en als God de rechtvaardige Lot, die leed onder de losbandige levenswandel van normloze mensen, verlost heeft
>
> 2 PETRUS 2:4-7

19

De rechtvaardige Lot in een verdorven stad

Een derde voorbeeld.

Hier hebben we deze gevallen waarin God samenlevingen oordeelde nadat Hij ze heel lang had verdragen. Er staat wel dat Hij Lot verloste. Daar moeten we ook op wijzen. Lot werd verlost. Vers 7 beschrijft hoe Lot leed onder de losbandige levenswandel van

de mensen om hem heen. Vers 8 licht dat toe:

> — want deze rechtvaardige, die in hun midden woonde, heeft dag in dag uit zijn rechtvaardige ziel gekweld bij het zien en horen van hun wetteloze daden —
>
> 2 PETRUS 2:8

Nu weet ik niet zeker waar Petrus deze informatie vandaan had. Die kan ook uit een buitenbijbelse bron komen. We weten wel dat Noach een goed mens was. En Petrus heeft misschien eenvoudig aangenomen dat Lot ook een goed mens was, omdat hij verlost werd. Lot was de neef van Abraham, maar in het boek Genesis lezen we niets over hem waaruit zou blijken dat hij een goed mens is. Wel verzette hij zich tegen de druk om de engelen, zijn gasten, aan de mannen van Sodom uit te leveren. Dat was een rechtvaardige keuze, al was de manier waarop hij dat deed, door zijn dochters aan te bieden, niet bepaald prijzenswaardig.

Lot wordt in het Oude Testament niet beschreven als iemand om na te volgen. Hij is in wezen een man die compromissen heeft gesloten. Maar misschien wordt hij de rechtvaardige Lot genoemd — en zo wordt hij in vers 7 genoemd — niet omdat hij zo uitzonderlijk deugdzaam was, maar omdat hij wel in Jahweh geloofde, zoals zijn oom Abraham dat deed. En Abraham werd vanwege zijn geloof rechtvaardig gerekend. Het was toegerekende gerechtigheid op grond van zijn geloof in Jahweh. Lot geloofde ook in Jahweh.

Daarom zegt Petrus misschien dat hij zich zeker van de Sodomieten onderscheidde doordat hij de gasten niet wilde verkrachten. Hij was blijkbaar geen homoseksueel. Hij had een vrouw en kinderen. Hij geloofde in Jahweh, hoewel hij geen erg goed voorbeeld was van een volgeling van Jahweh. Laten we eerlijk zijn: hij had niet eens een Bijbel, zeg nou zelf. We zien christenen die zich net zo slecht gedragen als Lot, en wij hebben Bijbels. In zijn tijd was er nog geen Bijbel geschreven. Hij had geen enkel Woord van God, geen enkele openbaring van God. Het enige wat hij wist, was dat zijn oom Abraham iets had gehoord van Iemand die Jahweh heette, deze God, Die hem

enkele beloften had gedaan. Maar hun wegen waren uiteengegaan. Het is verbazingwekkend dat hij in zijn hart of gedachten nog enige band met God had. Maar hij geloofde in Jahweh, en daardoor werd hij als een rechtvaardig man beschouwd.

We krijgen hier te horen dat hij elke dag zijn rechtvaardige geest kwelde met de wetteloze daden van de mensen van Sodom. Dat is zeker een rechtvaardige reactie op een verdorven cultuur en samenleving. Iedereen die in zo'n verdorven samenleving als die van Sodom kan leven zonder regelmatig innerlijk gekweld te worden door hun verdorven daden, is afgestompt geraakt. Dat is geen goede richting om in te gaan. Morele afstomping, geestelijke afstomping, is geen wenselijke toestand. Zelfs Lot, die vergaand compromissen had gesloten, was geestelijk niet helemaal afgestompt. De zondigheid van zijn omgeving zat hem dwars.

20

Onder Gods toorn vóór de oordeelsdag

Als al deze verhalen nu voorbeelden zijn van één waarheid, dan is die waarheid in vers 9:

> dan weet de Heere ook nu de godvruchtigen uit de verzoeking te verlossen, maar de onrechtvaardigen te bewaren tot de dag van het oordeel, om gestraft te worden. In het bijzonder echter hen die in onreine begeerte het vlees achternalopen en het gezag verachten; die roekeloos zijn, eigenzinnig en er niet voor terugschrikken om al wat eer toekomt, te lasteren, terwijl de engelen, die in sterkte en kracht hun meerdere zijn, geen aanklacht wegens lasterlijk oordeel tegen hen indienen bij de Heere.
>
> 2 PETRUS 2:9-11

Want in twee van die drie voorbeelden was er iemand die gered werd: Noach en Lot.

Hij zegt niet alleen dat God mensen straft, maar dat Hij hen een tijdlang onder straf bewaart tot het passende moment van het oordeel.

[Vertalersnoot: Ook hier redeneert de spreker vanuit de Engelse formulering ‘under punishment’. De HSV heeft: ‘te bewaren tot de dag van het oordeel, om gestraft te worden’.] Dat probeert hij met deze voorbeelden uit te leggen. Waarom oordeelt God niet meteen? Nou, in zekere zin heeft Hij dat al gedaan. Deze mensen worden bewaard voor de oordeelsdag, maar ze staan al onder het oordeel. Hij bewaart hen onder het oordeel. Ook nu staan ze onder het oordeel. Hij heeft de zware slag nog niet op hen laten neerkomen, maar de toorn hangt hun boven het hoofd. Ze leven hun leven onder de nog niet geopenbaarde toorn van God. Of misschien is die wel geopenbaard. In Romeinen hoofdstuk 1 staat dat:

> Want de toorn van God wordt geopenbaard vanuit de hemel over alle goddeloosheid en ongerechtigheid van de mensen, die de waarheid in ongerechtigheid onderdrukken,
>
> ROMEINEN 1:18

Vervolgens wordt in Romeinen 1 uitgelegd hoe de toorn van God over deze mensen aan ons wordt geopenbaard. Er staat:

> God heeft hen overgegeven.
>
> ROMEINEN 1:24

Hij heeft hen overgegeven om hun eigen gang te gaan. Hij heeft hen overgegeven aan hun begeerten. Het feit dat ze een volkomen losbandig leven leiden zonder dat God hen van zonde overtuigt, betekent dat Hij hen heeft opgegeven, en dat is Zijn toorn. In de toekomst wacht hun een zwaardere straf. Intussen staan ze al onder de toorn. Ze ondergaan al een soort straf. Hun eigen hardheid van hart is een straf, en er komt nog iets: de oordeelsdag, zoals hij in vers 9 vermeldt.

21

Begeerte en minachting voor gezag

Dit geldt vooral, zegt hij, voor:

mensen die hun lichamelijke driften volgen, zich laten leiden door onreine verlangens en gezag minachten.

Daarmee wordt aangegeven dat dit het voornaamste opvallende kenmerk van deze leraren is. Ze zijn wellustig. Ze leven naar hun begeerten. Ze verachten gezag. Zeker het gezag van Christus, want als je onder het gezag van Christus staat, zou je niet naar je begeerten leven. Maar blijkbaar verachten ze niet alleen het gezag van Christus, maar ook dat van menselijke gezagsdragers die rechtmatig gezag hebben en geëerd behoren te worden. Hij zegt dat ze:

> dan weet de Heere ook nu de godvruchtigen uit de verzoeking te verlossen, maar de onrechtvaardigen te bewaren tot de dag van het oordeel, om gestraft te worden. In het bijzonder echter hen die in onreine begeerte het vlees achternalopen en het gezag verachten; die roekeloos zijn, eigenzinnig en er niet voor terugschrikken om al wat eer toekomt, te lasteren, terwijl de engelen, die in sterkte en kracht hun meerdere zijn, geen aanklacht wegens lasterlijk oordeel tegen hen indienen bij de Heere.
>
> 2 PETRUS 2:9-11

Waar de HSV hier ‘al wat eer toekomt’ heeft, staat in de Engelse vertaling ‘dignitaries’, oftewel hooggeplaatsten. Het Griekse woord betekent letterlijk ‘heerlijkheden’. Paulus noemt zijn medewerkers in zijn geschriften af en toe de heerlijkheid van Christus. Deze mannen zijn de heerlijkheid van Christus. Daarom denken uitleggers dat ‘heerlijkheden’ hier verwijst naar dienaren van de gemeente.

[Vertalersnoot: De spreker verbindt het Engelse ‘glories’ in 2 Petrus 2:10 met ‘the glory of Christ’ in 2 Korinthe 8:23. De HSV heeft op die laatste plaats ‘tot eer van Christus’, waardoor de woordelijke verbinding minder zichtbaar is.] Het is er een vreemd woord voor, maar ze spreken kwaad van echte leiders van de gemeente. Maar dan zegt hij in vers 11:

Terwijl engelen, die veel sterker en machtiger zijn, hen bij de Heer niet op een beledigende manier beschuldigen.

‘Hen’ in vers 11 lijkt te slaan op de heerlijkheden, of de leiders van de gemeente, als hij het over leiders van de gemeente heeft.

22

Grootspraak tegenover geestelijke machten

Het is mogelijk dat de hooggeplaatsten hier geen leiders van de gemeente zijn, maar engelenwezens. Als ‘hen’ in vers 11 op de hooggeplaatsten slaat, dan wordt de gedachte van vers 11 in Judas uitgewerkt met het voorbeeld van de aartsengel Michaël. Die bestrafte satan niet toen hij met hem twistte over het lichaam van Mozes. Judas geeft dit als een voorbeeld van dit beginsel. Petrus verwoordt het als een beginsel of een algemene uitspraak, maar geeft dat voorbeeld er niet bij.

De engelen zelf brengen geen lasterlijke beschuldiging tegen hen in. Tegen wie? De hooggeplaatsten. Deze hooggeplaatsten zouden engelenwezens kunnen zijn. Als dat zo is, in welke zin zijn deze valse leraren dan niet bang om kwaad te spreken van deze machten? Zijn het de engelen tegen wie ze spreken? Zijn het de demonen? Is het satan zelf? Zelfs de engelen brengen geen lasterlijke beschuldigingen tegen satan in, zoals Judas aangeeft. Zelfs Michaël doet dat niet. Maar sommige mensen doen dat wel.

Het kan zijn dat hij zegt dat het kenmerkend is voor de vreemde vorm van godsdienst van deze mensen dat ze vervloekingen over de demonen uitspreken, of iets dergelijks. In sommige pinksterkringen bestaat inderdaad die neiging om satan te bestraffen, de overheden en de machten te bestraffen, hun bevelen te geven en hen te binden,

enzovoort. Voor geen van die dingen geeft de Schrift een voorbeeld. Het kan dus zijn dat ze tegenover de demonische machten wat vrijmoediger zijn dan ze zouden moeten zijn. Zelfs de engelen, zelfs Michaël, gingen niet lichtvaardig met satan om.

Er kan een zekere grootspraak in hun houding zitten, dat ze de demonen niet serieus genoeg nemen. Deze demonen zijn echt gevaarlijk, en zij zijn niet bang om de demonen beledigingen naar het hoofd te slingeren of hun bevelen te geven. Om indruk op mensen te maken natuurlijk. Een bepaald soort voorganger kan heel goed het gevoel hebben dat hij indruk op zijn publiek kan maken door de duivel te kleineren, de duivel bevelen te geven, de duivel te bestraffen of de duivel te binden. Hij doet alsof de duivel voor hem een gemakkelijke tegenstander is. Daardoor lijkt hij geestelijk heel wat voor te stellen. Het kan zijn dat daarop wordt gedoeld.

23

Redeloze dieren en ongeremde genotzucht

Het is niet duidelijk of het erover gaat dat zij geen gepaste vrees hebben voor hemelse wezens, zelfs de kwade, of dat hij dienaren van God bedoelt. Maar vers 12 zegt:

> Maar deze mensen lasteren wat zij niet kennen, als redeloze dieren, geboren met een natuur om gevangen te worden en te gronde te gaan. Zij zullen in hun verdorvenheid ten verderve gaan,
>
> 2 PETRUS 2:12

Deze mensen zijn niet beter dan dieren, dieren die je alleen maar vangt om ze te doden. Misschien een beer die op rooftocht is, of een leeuw die een dorp lastigvalt. De stamleden trekken eropuit en doden het dier. Het dient nergens toe en moet alleen maar worden gedood. Het is een gevaar voor de samenleving. Of het zou kunnen gaan over dieren die voor voedsel worden gedood. Maar hoe dan ook, je behandelt een dier

niet als een mens. Je doodt een dier zonder daarvoor gestraft te worden. Deze mensen zijn niet veel meer waard dan dieren. Die dieren ga je gewoon doden. Hun leven is niet veel waard.

> en zij die een zwelgpartij overdag als een genot beschouwen, zullen het loon van de ongerechtigheid ontvangen; schandvlekken en smetten zijn het, die zwelgen in hun bedriegerijen, als zij met u de maaltijd gebruiken.
>
> 2 PETRUS 2:13

Romeinen 6:23 zegt:

> Want het loon van de zonde is de dood, maar de genadegave van God is eeuwig leven, door Jezus Christus, onze Heere.
>
> ROMEINEN 6:23

Dat loon zullen ze ontvangen.

Veel mensen houden van uitspattingen, maar feesten worden meestal 's avonds gehouden. Mensen die zich overdag aan uitspattingen overgeven, zijn alcoholisten. Mensen die de hele dag drinken, zijn mensen van wie het hele leven in het teken staat van hun eigen genot. Het is voor hen geen bijkomstigheid. Het is niet iets wat ze doen nadat het werk van de dag erop zit. Het is iets wat ze de hele dag doen. Ze leven alleen maar voor plezier en hun eigen genot.

Er staat:

Ze zijn vlekken en smetten.

Het lichaam van Christus, de gemeente, is als een lichaam, en deze mensen zijn als smetten op het lichaam.

De gemeente at vaak samen. Ze hielden liefdemaaltijden. Judas verwijst ernaar dat deze mensen bij de liefdemaaltijden aanwezig waren. De liefdemaaltijd was gewoon een gezamenlijke maaltijd, en daar vierden ze het Avondmaal. Blijkbaar vond in de

vroege gemeente veel van het gemeenteleven plaats aan een tafel met eten, in plaats van zittend in kerkbanken naar een podium te kijken.

24

Slaven van overspel en hebzucht

> Hun ogen zijn vol overspel en zondigen onophoudelijk; zij verlokken onstandvastige mensen en hebben hun hart geoefend in hebzucht; kinderen van de vervloeking zijn het.
>
> 2 PETRUS 2:14

Eerder, in vers 10, is al gezegd:

> In het bijzonder echter hen die in onreine begeerte het vlees achternalopen en het gezag verachten; die roekeloos zijn, eigenzinnig en er niet voor terugschrikken om al wat eer toekomt, te lasteren,
>
> 2 PETRUS 2:10

Die onreinheid brengt hen tot overspel. Hun ogen kijken in elk geval vol begeerte naar de vrouwen van andere mannen.

Ze zijn geen christenen. Ze hebben geen macht over de zonde. Die heeft macht over hen. Ze kunnen er niet mee ophouden.

[Vertalersnoot: De spreker volgt hier de Engelse formulering ‘cannot cease from sin’: niet kunnen ophouden met zondigen. De HSV heeft ‘zondigen onophoudelijk’, waarin dit onvermogen niet expliciet wordt uitgedrukt.]

Hij zal later, verderop in hetzelfde hoofdstuk, in vers 19 zeggen:

> Zij beloven aan hen vrijheid, terwijl zij zelf slaven van de verdorvenheid zijn; want door wie iemand overwonnen is, van hem is hij ook een slaaf geworden.
>
> 2 PETRUS 2:19

Ze hebben geen macht over de zonde. Ze beweren misschien dat ze macht over demonen hebben, maar ze hebben geen macht over hun eigen demonen, hun eigen zonde, hun eigen gebondenheden, hun eigen verslavingen. Ze zijn verslaafd aan overspel. Ze kunnen niet stoppen.

Petrus zegt ook: ‘zij verlokken onstandvastige mensen’. Dat kan eenvoudig betekenen dat ze mensen op een dwaalspoor brengen, naar verkeerde godsdienstige denkbeelden. Of, omdat het hier over overspel gaat, zou het kunnen gaan over het verleiden van vrouwen die daar vatbaar voor zijn.

> Hun ogen zijn vol overspel en zondigen onophoudelijk; zij verlokken onstandvastige mensen en hebben hun hart geoefend in hebzucht; kinderen van de vervloeking zijn het.
>
> 2 PETRUS 2:14

Ze zijn niet alleen hebzuchtig, maar ze hebben geleerd hoe ze hun hebzucht doeltreffend in praktijk kunnen brengen. Op zo'n manier dat ze die bevredigen, dat ze mensen geld afhandig maken.

25

Bileam: geestelijke gaven voor eigen gewin

> Zij hebben de rechte weg verlaten en zijn verdwaald en volgen de weg van Bileam, de zoon van Beor, die het loon van de ongerechtigheid liefhad. Maar hij heeft de bestraffing voor zijn overtreding gekregen, want het stomme lastdier, dat met een mensenstem sprak, heeft de dwaasheid van de profeet verhinderd.
>
> 2 PETRUS 2:15-16

Het verhaal van Bileam is het verhaal van een man die een geestelijke gave had en die gebruikte om geld te verdienen, zelfs op manieren waarbij hij compromissen sloot. God zei hem dat hij zijn gave niet mocht gebruiken om Israël te vervloeken. Maar er was een koning die hem wilde betalen om Israël te vervloeken. Bileam wilde betaald worden en was bereid God ongehoorzaam te zijn en zijn gave te gebruiken om eropuit te gaan en Israël te vervloeken. Het lukte hem niet, omdat God hem tegenhield. Telkens wanneer hij Israël probeerde te vervloeken, bracht God hem in een geestvervoering en liet Hij hem zegeningen over Israël uitspreken. Maar in zijn hart wilde hij Israël voor geld vervloeken.

Toen hij merkte dat hij Israël niet met woorden kon vervloeken, zei hij zelfs tegen zijn werkgever: ‘Luister, ik kan dit niet doen. God laat het me niet doen. Maar jij kunt het volgende doen. Stuur je jonge, mooie vrouwen het kamp van Israël in, laat hen de mannen verleiden en hen ertoe brengen met hen mee te gaan om onze goden, Baäl-Peor, te aanbidden. Dan zal hun God hen vervloeken. God zal hen nu niet vervloeken, maar als je hen tot afgoderij en hoererij verleidt, zal hun God hen vervloeken.’

En inderdaad, dat gebeurde. God stuurde een grote plaag over hen. Dus Bileam kreeg zijn loon. Hij zocht het loon van ongerechtigheid. Dit zijn mensen van datzelfde slag. Misschien hebben ze een zekere geestelijke welsprekendheid. Misschien hebben ze

enig vermogen om mensen te beïnvloeden. Maar ze gebruiken dat om rijk te worden en hun begeerten te bevredigen. Er staat dat zulke mensen geen haar beter zijn dan Bileam.

Als je wilt weten hoe diep Bileam gezonken is: God gebruikte een ezel om hem terecht te wijzen. De enige keer in de geschiedenis dat een ezel ooit heeft gesproken, voor zover wij weten. God gebruikte die om hem terecht te wijzen. Petrus noemt dat ongetwijfeld om te zeggen: zo diep kan een mens zinken, dat zelfs een ezel hem kan vertellen dat hij verkeerd bezig is. Zelfs een ezel is verstandiger dan hij en kan hem corrigeren. Zo zijn deze mensen.

26

Lege beloften en de kenmerken van bedrog

> Deze mensen zijn bronnen zonder water, wolken die door een wervelwind voortgedreven worden, voor wie de diepste duisternis tot in eeuwigheid bewaard wordt.
>
> 2 PETRUS 2:17

De wolken die door de storm worden voortgedreven, hebben geen wortels. Ze worden heen en weer geslingerd door elke wind van leer, zoals Paulus zei dat onvolwassen mensen dat worden. In Efeze 4 schrijft hij:

> opdat wij geen jonge kinderen meer zouden zijn, heen en weer geslingerd door de golven en meegesleurd door elke wind van leer, door het bedrog van de mensen om op listige wijze tot dwaling te verleiden,
>
> EFEZE 4:14

Deze mensen worden door de wind alle kanten op geslingerd.

Het zijn putten zonder water. Een put is waar je naartoe gaat om water te halen. Een put is waar je naartoe gaat als je dorst hebt en hoopt water te vinden. Een put is een belofte van water. Je ziet een put en zegt: 'O, fijn, nu kan ik iets drinken.' En als er geen water in de put zit, is dat een grote teleurstelling. Zij zijn een grote teleurstelling. Ze beloven dingen. Ze beloven geestelijke dingen, maar kunnen die niet geven. We zien dat natuurlijk genoemd worden in vers 19. Ze beloven vrijheid. Iedereen hunkert naar vrijheid zoals iemand die dorst heeft naar water hunkert. Maar deze mensen zijn putten waar geen water in zit. Ze doen een belofte, maar komen die belofte niet na.

We zullen de rest van dit hoofdstuk behandelen en waarschijnlijk doorgaan met hoofdstuk 3. We hebben nu grotendeels een volledige beschrijving van de valse leraren gekregen. En we zien dat er niet veel aandacht is voor wat ze onderwijzen. Het gaat meer om hun houding en hun levensstijl. Ze worden beheerst door hebzucht, hun liefde voor geld, en door begeerte en het overspel waarin ze verwikkeld zijn. Dit zijn de twee dingen die veel ongelovigen in hun leven drijven. Eerlijk gezegd zijn veel voorgangers door die beide dingen op een dwaalspoor gebracht: goud en meiden, vrouwen en geld.

Bijna alle bedriegers die ooit in de bediening zijn ontmaskerd, zijn niet zozeer betrapt omdat ze de verkeerde Bijbel lazen of iets dergelijks, maar omdat ze met de verkeerde vrouwen sliepen of geld bijeenbrachten dat hun niet toekwam. Dat is in sommige kringen eigenlijk bijna een cliché. Vooral veel rondreizende voorgangers maken zich hier schuldig aan, omdat ze onderweg nauwelijks verantwoording hoeven af te leggen. Mensen die opwekkingsbijeenkomsten in tenten houden, zijn hier soms in vervallen. Marjo Gortner is een goed voorbeeld. Hij maakte een film over zijn eigen wangedrag nadat hij was gestopt als rondreizend prediker.

Het gaat om die twee dingen. Petrus was verstandig. Hij wist dat dit de dingen zijn die je bij de valse leraren zult aantreffen: mensen uitbuiten voor geld en voor seks, voor een heel groot deel. Paulus is een goed voorbeeld van het tegenovergestelde. Hij was kuis. Hij was ongetrouwd. Hij leefde celibatair. En hij nam geen geld van mensen aan. Dat zijn de kenmerken van iemand die een echte dienaar is, tegenover een valse.

Het is interessant, want er wordt vrijwel niets gezegd over wat ze onderwijzen, behalve dat ze dezelfde levensstijl onderwijzen als die ze zelf leiden. Dat is wat er verkeerd is aan hun onderwijs. We komen hierop terug om dit hoofdstuk af te maken.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Mattheüs 7:15
- 2 Petrus 1:20-21
- 2 Petrus 1:19
- 2 Petrus 2:1
- 1 Korinthe 13:9
- Judas 1:4
- Lukas 12:19
- 2 Petrus 2:2
- 2 Samuel 12:14
- Romeinen 2:20-24
- 2 Petrus 2:3
- Deuteronomium 13:1-3
- 1 Korinthe 11:18
- 1 Korinthe 11:19
- 1 Timotheüs 6:3-4
- 1 Timotheüs 6:5
- 1 Timotheüs 6:6
- 1 Timotheüs 6:7-10
- 2 Petrus 2:4-7
- 2 Petrus 2:8
- 2 Petrus 2:9-11
- Handelingen 17:23
- Romeinen 1:18
- Romeinen 1:24
- 2 Petrus 2:12
- 2 Petrus 2:13

- Romeinen 6:23
- 2 Petrus 2:14
- 2 Petrus 2:10
- 2 Petrus 2:19
- 2 Petrus 2:15-16
- 2 Petrus 2:17
- Efeze 4:14

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.